บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยรวบรวมข้อมูลจากครูสอนภาษาไทย และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 5 แห่ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ การจัดกิจกรรม การวัดผล การใช้อุปกรณ์ ความเคลื่อนไหวทางภาษาไทยของโรงเรียนสาธิต เทคนิคใหม่ในการสอนภาษาไทยตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการสอน และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภาษาไทย ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์อย่างมีแบบแผน (**Structured Interview**)สำหรับใช้สัมภาษณ์ครูภาษาไทย และส่งแบบสอบถามนักเรียนโรงเรียนสาธิต ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์ครู ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และศึกษาวิธีเขียนตลอดจนการออกไปสัมภาษณ์จากหนังสือและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่จะเป็นแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์มาสร้างแบบสัมภาษณ์ครูขึ้น เหตุผลสำหรับการใช้วิธีสัมภาษณ์ครูเพราะการสัมภาษณ์เป็นวิธีรวบรวมข้อมูลที่คำถามสามารถยืดหยุ่นได้หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจคำถามข้อใดก็สามารถอธิบายรายละเอียดให้ผู้ตอบเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้ง อีกประการหนึ่งคือผู้สัมภาษณ์จะได้เห็นวิธีการสอนใหม่ ๆ ของโรงเรียนสาธิตตลอดจนผู้สัมภาษณ์จะได้ทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง เนื่องจากในเวลาสัมภาษณ์มีคำถามบางข้อที่ต้องการขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นหรือบอกรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการจัดกิจกรรมใหม่ ๆ ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถจดจำได้ทุกคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจึง

ได้ใช้วิธีสัมภาษณ์ครูโดยการอัดเสียงผู้ให้สัมภาษณ์ใส่เครื่องบันทึกเสียงไว้ เพื่อจะได้เป็นเครื่องมือช่วยในการรวบรวมข้อมูลได้อย่างครบถ้วน แบบสัมภาษณ์ครูประกอบด้วยคำถามที่เป็นแบบกำหนดคำตอบไว้ให้เลือกเป็นแนวทางคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ และแบบให้ตอบโดยอิสระ คำถามในการสัมภาษณ์ครูจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับตัวครู ด้านวิธีสอน การจัดกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผล ทัศนคติของครูและเทคนิคการสอนที่ใช้อยู่ตลอดจนโครงการสอนใหม่ ๆ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมภาษาไทย หลังจากสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำผลของการสัมภาษณ์จากครูมาวิเคราะห์และตรวจความครบถ้วนจากเทปบันทึกเสียงครู และวิเคราะห์ค่าเป็นร้อยละและค่าเฉลี่ยเสนอออกมาในรูปบทความหรือตารางในการวิจัย

1.2 แบบสอบถามนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาสร้างแบบสอบถามนักเรียนขึ้น แบบสอบถามนักเรียนนี้มีลักษณะคำถามคล้ายคลึงกับการสัมภาษณ์ครู คือ ประกอบด้วยแบบกำหนดคำตอบให้เลือก แบบประเมินค่า(Rating Scale) และแบบให้ตอบอิสระ เพื่อรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน ทัศนคติของนักเรียนต่อวิชาภาษาไทย กิจกรรมที่จัดขึ้นในชั่วโมงภาษาไทย กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผล และข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมภาษาไทย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนักเรียน ผู้วิจัยได้นำไปวิเคราะห์ค่าเป็นร้อยละ หาค่าเฉลี่ย เพื่อนำเสนอและอภิปรายผลวิจัย

1.3 การทดสอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความแน่นอนชัดเจน และเพื่อเป็นที่แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสามารถใช้ได้จริงและมีความเหมาะสมกับตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ครู และแบบสอบถามนักเรียนไปทำการทดสอบ (Pretest) ครูภาษาไทย จำนวน 2 คน ซึ่งมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยอยู่แล้ว จากโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ จำนวน 1 คน และโรงเรียนสตรีวัดระฆัง จำนวน 1 คน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการทดสอบ (Pretest) นักเรียนโรงเรียนสาธิต

จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยแน่ใจว่าจะไม่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนสาธิตที่ทำการทดสอบ (Pretest) เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และปรับปรุงรูปแบบการสัมภาษณ์ให้รัดกุมและง่ายแก่ผู้ตอบสัมภาษณ์ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ค่า และ ปรับปรุงสำนวนถ้อยคำอีกเล็กน้อย เพื่อใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่จะนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรที่แท้จริง

2. การสุ่มตัวอย่างประชากร

2.1 โรงเรียนที่เลือก ผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนจากโรงเรียนสาธิต จำนวน 5 แห่ง เพื่อเป็นตัวอย่างประชากรโดยพิจารณาจากความเหมาะสม ความสะดวกในการติดต่อตลอดจนความร่วมมือของโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรเป็นประการแรก และใช้หลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) โดยถือหลักในการเลือกว่า

1. จะต้องเป็นโรงเรียนสาธิตในสังกัดของมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และของโรงเรียนฝึกหัดครูตามลำดับ

2. จะต้องเป็นโรงเรียนสาธิตที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร เท่านั้น

โรงเรียนสาธิตที่เป็นตัวอย่างประชากรจำนวน 5 แห่งได้แก่

1. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย
2. โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน
4. โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ
5. โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา

2.2 ตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง

ประชากรอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนนักเรียนที่กำหนดแต่ละโรงเรียนใช้ข้อมูลประชากรจำนวน 60 คน รวมข้อมูลจำนวนนักเรียนทั้งหมด 300 คน วิธีการใช้วิธีคัดเลือกมาระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน และนำจำนวนนักเรียนในห้องเรียนนั้นมาจับฉลากเลือกเฉพาะเลขคู่ให้ได้เพียงห้องละ 20 คน ทุกโรงเรียน

สำหรับครูภาษาไทยที่เป็นตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยใช้ครูทั้งหมดที่สอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสาธิตทั้ง 5 แห่ง จำนวน 21 คน ดังต่อไปนี้

ครูภาษาไทยโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย	จำนวน 6 คน
ครูภาษาไทยโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	จำนวน 6 คน
ครูภาษาไทยโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน	จำนวน 6 คน
ครูภาษาไทยโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา	จำนวน 2 คน
ครูภาษาไทยโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ	จำนวน 1 คน

แบบสัมภาษณ์ครูครั้งนี้ใช้ครูจำนวนทั้งหมดเป็นตัวอย่างประชากรโดยไม่มีสุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การติดต่อขอความร่วมมือทำการวิจัย ผู้วิจัยได้ติดต่อขอความร่วมมือทำการวิจัยจากโรงเรียนสาธิตที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้ง 5 แห่ง โดยเริ่มทำการติดต่อตั้งแต่วันที่ 24 กรกฎาคม 2516 ถึง วันที่ 27 กรกฎาคม 2516 ซึ่งผู้วิจัยได้ขอเวลานัดการสัมภาษณ์ครูไว้ล่วงหน้าในการติดต่อขอสัมภาษณ์และส่งแบบสอบถามจากอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตที่เป็นตัวอย่างประชากรพร้อมทั้งกำหนดวันไปส่งแบบสอบถาม และวันรับแบบสอบถามคืนด้วย

3.2 การส่งแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเริ่มส่งแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 30 กรกฎาคม 2516 และได้เก็บแบบสอบถามครบตามจำนวนที่ได้ส่งไปตามโรงเรียนต่าง ๆ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2516 แบบสอบถามที่ได้ส่งไปยังโรงเรียนสาธิตต่างๆ จำนวน 300 ชุด ได้รับคืนมา 296 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.66

3.3 การสัมภาษณ์ครู ผู้วิจัยได้ออกสัมภาษณ์ครูภาษาไทยจากโรงเรียนสาธิตที่เป็นตัวอย่างประชากรตั้งแต่วันที่ 6 สิงหาคม 2516 ถึงวันที่ 28 สิงหาคม 2516 โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องช่วย ได้สัมภาษณ์ครู จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละร้อย

4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์ครูจำนวน 21 คน ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และเสนอเป็นบทความ หรือ ตาราง

ส่วนแบบสอบถามนักเรียน ได้คิดค่าเป็นร้อยละ และกำหนดคะแนนออกเป็นระดับตามวิธีของ ลิเกอร์ต (Likert)[1] กล่าวคือได้กำหนดค่าคะแนนเป็นดังนี้

หมายเลข 1 หมายถึงมากที่สุด ให้ค่าคะแนนเป็น 5
หมายเลข 2 หมายถึง มีมาก ให้ค่าคะแนนเป็น 4
หมายเลข 3 หมายถึง มีปานกลาง ให้ค่าคะแนนเป็น 3
หมายเลข 4 หมายถึง มีน้อย ให้ค่าคะแนนเป็น 2
หมายเลข 5 หมายถึง มีน้อยที่สุด ให้ค่าคะแนนเป็น 1

จากการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร[2]

$$\bar{X} = \frac{f_1X_1 + f_2X_2 + f_3X_3 + \ldots\ldots\ldots + f_5X_5}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต
N = f = จำนวนคำตอบทั้งหมด
X = คะแนนของ Code คือ

---

[1] John W. Best, Research in Education (Prentice-Hall of India) pp.164-165.

[2] ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 2; ไทยวัฒนาพานิช, 2513) หน้า 40.

X_1 = 5

X_2 = 4

X_3 = 3

X_4 = 2

X_5 = 1

จากการคิดค่าเฉลี่ยในอัตราร้อยละของจำนวนคำตอบทั้งหมดและค่าเฉลี่ยของคะแนน ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยในรูปของบทความ ตาราง และอภิปรายผลการวิจัยเชิงบรรยายในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I15300602